

13.4.8

43b (משנה יא) → 45a (הוולד ממזר)

1. וְקָרְאוּ לוֹ זָקְנֵי עִירוֹ וְדָבְרוּ אֵלָיו וְעָמַד וְאָמַר לֹא חִפְצָתִי לְקַחְתָּהּ: וְנִגְשָׁה יְבָמְתוֹ אֵלָיו לְעֵינֵי הַזְּקֵנִים וְחָלְצָה נָעִלוּ מֵעַל רִגְלוֹ וַיִּזְרְקוּ בְּפָנָיו וְעִנְתָהּ וְאָמְרָה כִּכָּה יַעֲשֶׂה לְאִישׁ אֲשֶׁר לֹא יִבְנֶה אֶת בֵּית אָחִיו: וְנִקְרָא שְׁמוֹ בְּיִשְׂרָאֵל בֵּית חֲלוּץ הַנָּעִל: דְּבָרִים כֵּה, ח-י
 2. לֹא יוּכַל בְּעֵלָה הָרֵאשׁוֹן אֲשֶׁר שְׁלָחָה לְשׁוּב לְקַחְתָּהּ לְהִיּוֹת לוֹ לְאִשָּׁה אַחֲרֵי אֲשֶׁר הִטְמִינָהּ כִּי תוֹעֵבָה הוּא לִפְנֵי ה' ... דְּבָרִים כֵּה, ז

I Miscellany about ייבום

- a 4 brothers married to 4 different women who all die childless – B5 may be מייבם all of them
- i in spite of directive (v. 1) to advise him to marry intelligently (not a much older women e.g.)
 - ii “4” given as example of maximum suggested (even if he is wealthy) so that each will get at least 1 conjugal visit per month
- b multiple wives – any one of which gets חליצה or ייבום – rest are released
- i i.e. no חליצה or ייבום on any remaining wives:
 - 1 may not perform ייבום on more than 1 – as per את בית אחיו
 - 2 no חליצה on more than 1 – בית חלוץ הנעל – only 1 “house” gets חליצה
 - 3 no ייבום to 1 and חליצה to the other:
 - (a) because ייבום (since the 2nd can't have ייבום, as above, she also doesn't get חליצה), and
 - (b) people will think that a household has to be tended to thus, which would be acceptable, unless
 - (c) the חליצה is done first, then the ייבום is a violation of מצוה במקום מצוה
 - (i) *suggestion*: perhaps ייבום only applies when there is 1 wife
 - (ii) *rejection*: why would the תורה prohibit ערוה
 - (iii) *Defense*: perhaps we would view the ערוה as “out” and the צרה as a “sole wife”
 - (iv) *Rather*: perhaps ייבום expands to case of multiple wives
 - ii if 1 is (otherwise) כשרה (for כהונה) and one פסולה –
 - 1 if he is planning on performing חליצה, let him give חליצה to the (otherwise) פסולה
 - (a) so as not to invalidate the כשרה for future marriage with a כהן (רבי's aphorism)
 - 2 if he is planning on performing ייבום, let him do so with the (otherwise) כשרה

II definition of ממזרות (part 1) משנה יא

- a ממזרות (מחזיר גרושתו, חלוצתו, קרובת חלוצתו. e.g. חיבי לאוין – ר"ע
- i *Challenge*: ר"ע shouldn't reckon חלוצתו, which is (according to רבי) מד"ס
 - ii *Emendation*: read “קרובת גרושתו” as borne out by continuation of text
 - iii *Rethink*: accept חלוצתו חלוצה – בית חלוץ הנעל based on מה"ת ר"ע considers it “קרובת חלוצתו”
- b disagree – but agree in case of קרובת גרושתו (e.g. divorcee's sister) – רבנן

III Status of child of מחזיר גרושתו

- a כהונה (חייבי כריתות to ממזרות) – [only extends to ממזרות] (שמעון התימני) ר' יוסף (בשם ר"ש בר רבי)
- i *Argument*: ק"ו from אלמנה – a non-universal איסור, yet the child is חלל
 - ii *Counter*: אלמנה herself becomes חללה as a result
 - 1 *Doublecounter*: verse reckons her as תועבה (היא תועבה היא) – excluding child (ואין בניה תועבין)
 - (a) *Triplecounter*: כשרה explicitly reckon child of מחזיר גרושתו to be כשר
 - (b) *Assumption*: כהונה (כשרות) of וולד (parallel to her כשרות) is for כהונה
 - (c) *Rejection*: perhaps they are distinct: כהונה for כהונה and the child – for קהל (not כהונה)
 - (d) *Support*: in (ר"ע) רישא (ר"ע) (כהונה) פסול (ר"ע) is not same as child's (קהל) → same possible split in סיפא
 - 2 *Rejection of doublecounter*: היא תועבה excludes צרה, not children
 - iii *Counter*: still difficult
 - iv *Rather*: ר' יושע's statement should be: all agree (even יושע ר', who only extends to ממזרות to result of חייבי כריתות) פגום לכהונה is חייבי כריתות that result of (בית דין)
 - 1 *Argument*: ק"ו from אלמנה – a non-universal איסור, yet the child is חלל
 - 2 *Counter*: אלמנה herself becomes חללה as a result
 - 3 *Defense*: חייבי כריתות renders her אונה
- b ממזר – result is ממזר – בת ישראל – עבד ועכ"ם that have relations with a ממזר
- i “all agree”: שמעון התימני who usually requires חייבי כריתות – only כשר if כשר
 - 1 *rejection*: parallel opinion to (ר' שמעון בר יהודה) – שמעון התימני (ר' שמעון בר יהודה) – no ממזר מעבר ועכ"ם הבא על בת ישראל –
 - 2 *rather*: to include רבי, who rejected ר"ע's equation of חלוצה to ערוה – but agrees vis-à-vis רבי, who rejected ר"ע's equation of חלוצה to ערוה